

урок 4. *Прикметники, що перейшли в іменники, прикметникові суфікси.*

Завдання: опрацювати тему, написати опорний конспект у робочий зошит
Переглянути відео “*Прикметник. "Лайфхаки з української мови"* “,
скоригувати конспект. (О. Заболотний *Українська мова 11 клас, рівень стандарту, стор 28*). **Тест. Прикметник - пройти !!!!!**

ТЕМА

Суб'єктивність — це прояв уявлень людини про навколишній світ, її точки зору, почуттів, переконань та бажань. У філософії цьому терміну зазвичай протиставляють об'єктивність

Перехід прикметників в іменники. Творення прикметників

Деякі прикметники в процесі мовлення втрачають своє основне прикметникове значення, набувають ознак іменників і виражають предметність, тобто *субстантивуються* і таким чином переходять до розряду іменників.

Переходячи до розряду іменників, прикметник виражає досить широке загальне поняття: *Розумний б'є на те, що справді в його є. Два хитрих мудрого не переважають. На віки вічні старий зникає, занесе з собою і добре й лихе, поховає пережите й перемучене і стражданням закручене.*

Субстантивація прикметників буває повна і неповна.

При **повній** субстантивації прикметники цілком переходять в іменники і не вживаються як прикметники: *придане, набережна, пальне, Рівне, Ніжин.*

При **неповній** субстантивації прикметники вживаються і як найменування предмета, і як найменування ознаки: *хворий, бідний, рідний, старий, старший, малий, полонений, подорожній, їзовий, колискова, сліпий, кривий, пряма, минуле, майбутнє, прийдешнє.*

Прикметники, набуваючи іменникового значення, зберігають прикметникову систему відмінювання за відмінками і числами, але втрачають здатність змінюватися за родами.

Прикметники із значенням суб'єктивної оцінки якості предмета.

Суть прикметників із значенням суб'єктивної оцінки якості предмета полягає в тому, що ними передається не тільки ознака предмета за мірою чи ступенем інтенсивності її, а й виразне емоційне нашарування, суб'єктивне ставлення до предмета розмови, суб'єктивна оцінка його.

Ця категорія властива не лише прикметникам, а й іменникам, прислівникам та інфінітивним формам деяких дієслів української мови. Найвиразнішою категорія суб'єктивної оцінки є в іменниках, де представлена у формах пестливості і згрубілості.

У *прикметниках і прислівниках* вона властива лише *групі якісних*, у дієсловах, займенниках і числівниках – лише кільком словам: *отакесенький, отакісінький, самісінький, однісінький, спатусеньки, їстоньки, питоньки* тощо.

Форми суб'єктивної оцінки якості в українській мові *створяться* за допомогою суфіксів *-еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-* (виражають значення пестливості, емоційності). Наприклад: *босенький, голенький, чемненький, чистенький, чистісінький, любесенький, малюсінький* та ін. Не утворюються форми суб'єктивної оцінки від прикметників, що мають книжний характер: *автобіографічний, рентабельний, винятковий, непохитний, основний, зразковий, пізнавальний* тощо.

Прикметники у формах суб'єктивної оцінки нерідко вживаються в ролі постійних епітетів у різних жанрах народної поетичної творчості (*коник вороненький, козак молоденький, голуб сивенький, вітер буйнесенький*) та входять до складу сталих словосполучень (*цілісінький день, чистісінька правда, звичайнісінька брехня*).